עלון מורשת

יולי 2016

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק

סקירה במלאות 49 שנה לפריצת מלחמת ששת הימים

רקע למלחמה

מלחמת ששת הימים פרצה ממספר סיבות כאשר הראשונה שבהן הייתה אי הכרתם של מדינות ערב בקיומה של ישראל.
סיבה נוספת, הגברת המתיחות באזור בין ישראל למצרים ואש"ף שנוסד באותה תקופה.
ב-15 במאי 1967 החלו כוחות מצריים לזרום לעבר סיני ויצרו שם מוקד של מתיחות.
ב-22 במאי הכריזה מצרים על סגירת מיצרי טיראן ותעלת סואץ בפני כלי שייט ישראליים.
ישראל ראתה במהלך זה פעולת מלחמה מובהקת. גם בגבול הסורי החלה מתיחות הולכת וגוברת כשבין השנים 1965-1966 נעשה נסיון סורי להטיית הנחלים הזורמים משטחיהם לכנרת . ובכך ביקשו הסורים לגרום לייבוש שטחי חקלאות נרחבים ולפגוע באספקת המים הסדירה . הקרבות שנודעו בשם "המלחמה על המים", החריפו את המתיחות בין סוריה לישראל.
ב-30 במאי 1967 חתמה ממלכת ירדן על הסכם הגנה עם מצרים, והצטרפה לחזית הצבאית המצרית סורית.
כך הכיתור הצבאי של מדינות ערב על ישראל הושלם.

מלחמת ששת הימים 5-10.6.67

מלחמת "ששת הימים" נפתחה במהלומת פתע של חיל האוויר הישראלי על בסיסי חיל האוויר המצרי.
לאחר מהלומת המטס השני, נקלע חיל האוויר המצרי למצב של חידלון, ממנו לא נחלץ עד סיום המלחמה.
מצב פתיחה זה שחרר את עוצבות צה"ל היבשתיות התוקפות מכל מטרד אווירי עיון, ואפשר להן לקבל סיוע קרוב נגד צבא היבשה המצרי. כך כוחות היבשה של צה"ל החלו להתקדם אל תוככי סיני, במקביל למתקפה האווירית.
ביום הראשון למלחמה פתחו הירדנים בהפגזות תותחים על ירושלים, על מישור החוף של עמק חפר, השרון וצפון תל אביב.
הסורים החלו להפגיז יישובים בעמק החולה. מפציץ עיראקי שהטיל פצצות על נתניה הופל ליד עפולה.
מטוסים ירדניים הפציצו את כפר סבא וגרמו למותם של ארבעה אזרחים. בתגובה הורחבה המתקפה האווירית הישראלית אל בסיסי האוויר של ירדן וסוריה. מטס אחד של מטוסי "ווטור" ישראליים תקף את שדה התעופה העיראקי A3.
חיל האוויר הירדני סולק מהזירה כבר ביום הלחימה הראשון. גם מטוסים עיראקיים לא הופיעו עוד.
חיל האוויר הסורי הוצא מכלל שימוש למחרת. המצב קיבל תפנית חדה בצהרי אותו היום. מפקד מוצב צה"ל גילה כי כל מתחם ארמון הנציב בו שהו משקפי האו"ם נתפס ע"י חיילי צבא ירדן ללא קרב .. החשש היה שהירדנים מתכוונים לתקוף את ירושלים דרך מחנה אלנבי והשכונות הדרומיות. תוך פחות משעה קיבל מג"ד הגזרה, סא"ל אשר דר, את ההוראה לכבוש את מתחם הארמון ולטהרו מהכוחות הירדניים. המשימה הושלמה עד השעה 16:00. מכאן פנו דרומה לכיבוש הכפר הערבי צור בחר ומוצב הפעמון הירדני מול רמת רחל. בשעה 20:00 הסתיימה המשימה.
כך החלה המערכה שהתגלגלה לכיבוש כל הגדה המערבית.

עלון מורשת

יולי 2016

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק

סקירה במלאות 49 שנה לפריצת מלחמת ששת הימים

חיל הקשר והאלקטרוניקה במלחמת ששת הימים

תמיד עשינו ככל האפשר כדי לעמוד ביכולת מבצעית ראשונה וביכולת טכנולוגית מתקדמת.
מבצע קדש היווה אבן דרך חשובה בהתפתחות חיל הקשר והאלקטרוניקה.
הקשיים והאתגרים בהם נתקל חיל הקשר של שנות החמישים, וההישגים במהלך המבצע,
הביאו לחיזוק חשיבותו בעיני כל הדרגים בצה"ל והבנה כי יש לבצע היערכות מחדש בכל התחומים ולהשקיע באנשים ואמצעים.
במבצע קדש חיל הקשר לא היה ערוך מבחינת תדרים, אותות קריאה וכדומה. שלושת השבועות שקדמו למלחמת ששת הימים
אפשרו לחיל התארגנות יוצאת מהכלל. מבחינת השליטה על הכוחות, ארגון הכוחות, ההכנות הלוגיסטיות וכו'.
במאי 1967 החל תהליך מהיר של הידרדרות במצב הביטחוני. צבא מצרים נכנס לכוננות מלאה ובאופן גלוי
ומתוקשר התקדם לתוך סיני.
ב4.6.1967 אישרה הממשלה את פעולות צהל לביצוע ביום המחתרת. השמדת הצבא המצרי וכיבוש סיני, פתיחת מיצרי טירן.
שלושה שבועות של מתח קשה קדמו לתחילת מלחמת ששת הימים. תנועות הגייסות בנגב, התבצעה כולה בדממת רדיו
מוחלטת והפקודה "מכשירי רדיו אל ייפתחו על לשעת ש' " הפכה לצו הקשר"ר תא"ל משה גדרון. רצינו להשיג הפתעה
במלחמת ששת הימים ולכן הייתה דממת קשר מוחלטת. כל פליטה, כל קרינה אלקטרו מגנטית יכולה להביא את האויב
לידי ידיעה היכן פרוסים כוחותינו. תא"ל משה גדרון לקח על עצמו את החלטה זאת למרות הסיכון הרב כי האמין ובטח
במערך חיל הקשר שיצליח להפעיל את הציוד כולו ברגע האמת.
למרות שהסבירות להתקפה מצד ירדן וסוריה הייתה נמוכה, התבצעה היערכות חיל הקשר והאלקטרוניקה
גם בפיקוד מרכז ובפיקוד צפון.
ביום שני,ה-5 ליוני 1967, פרצה המלחמה. באותה שעה הופעלו ביבשת כוחות שריון, צנחנים וחיל רגלים אשר הפתיעו
את המערך המצרי בסיני וברצועת עזה. חיל הקשר והאלקטרוניקה, לכל אורך המלחמה שימש את מערכת העצבים של הצבא.
כולל מבחינה שיתופי פעולה בין זרועיים לחיל האוויר, חיל הים, לצנחנים.
מפיו של רב"ט משה בן נתן, קשר במלחמה שנפצע במהלך הקרבות -"אחת המשימות הכבדות של קשר, זה הדבקות במטרה.
וידעתי שאני חייב להידבק למכשירי הקשר על מנת להעביר את ההוראות והמשימות שהוטלו עלינו. רק לאחר שהרגשתי
שאכן ההוראות הועברו והעברתי את הכל כראוי, הרשיתי לעצמי להתפנות". עם תום המלחמה הוענק לבן נתן צל"ש על דבקות
במשימה ומאוחר יותר הומר צל"ש זה לעיטור המופת שהוענק לו על ידי הרמטכ"ל.
כאשר הצטרפה גם סוריה למערכה, והפגיזה ישובים בגליל, הסתערו כוחות צה"ל והדפו אותה מכל רמת הגולן
עד מעבר לקונטרה. במערכה זו נכבש גם חלק מהר החרמון.
הישובים בצפון לחצו על משה דיין ועל ראש הממשלה שחייבים להילחם נגד הסורים ולהסיר את המטרד וסכנת ההפגזות
וכמובן באותו לילה פרצנו לרמת הגולם. לא היה מקרה אחד של חוסר קשר במשך כל המלחמה.
מצרים הסכימה להפסקת אש ב-8 ליוני ובעקבותיה הלכו גם ירדן וסוריה.
מלחמת ששת הימים העמידה בפני חיל הקשר והתקשוב אתגרים חדשים בתחומי ההיקף, לרבות המרחב והטווחים בהם היה
פרוס צה"ל בסיומה. לקיים קשר בטווח כזה אכן הייתה בעיה. אבל בעיה זו נפתרה הודות לציוד חדיש שהתקבל באותה שנה,
ציוד החד פס. נסללו עורקי קשר קווי ונבנה עורק טרופוספרה לשארם א שייך.

יולי 2016

עלון מורשת

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק

סקירה במלאות 49 שנה לפריצת מלחמת ששת הימים

חיל הקשר והתקשוב הקים מערכות לשליטה ולפיקוד בטווחים ארוכים במרחב סיני, ברמת הגולן וביהודה ושומרון.
הועמדו משאבי רכש לפיתוח מערכות חדישות וכן נרכשו אמצעים מודרניים אשר העניקו פתרונות תקשורת ותעבורה לכל הדרישות.
עם סיום מלחמת ששת הימים סיכם הרמטכ"ל, רא"ל יצחק רבין, את הישגי החיל: "בתנאי הלחימה של מלחמת ששת הימים, בקצה הלחימה, היקף היחידות ובקצב תנועתן, השליטה מותנית הייתה ביכולת הקשר לתת למפקדי צה"ל בדרגים השונים, והקשר עמד במבחן. חיל הקשר ידע להכין מראש, לאמן ולתת בידי המפקדים את אמצעי השליטה לדרך זו של לחימה. כפי שבאה לידי ביטוי במלחמת ששת הימים."

סיכום מלחמת ששת הימים

מבחינה צבאית הייתה מלחמת ששת הימים המלחמה המוצלחת ביותר של מדינת ישראל ביובל הראשון לקיומה.
מבחינת ההישגים המדיניים, רק מלחמת העצמאות הייתה חשובה יותר, בהיותה המלחמה הקיומית שהגשימה את הריבונות העצמאית היהודית ציונית בארץ ישראל
התוצאות המדיניות העיקריות של מלחמת ששת הימים

- דילמה קשה בשאלת השטחים הכבושים: האם לממש עליהם ריבונות ישראלית קבועה, או להחזירם כפיקדון זמני, תחת ממש צבאי ישראלי, ולהחזירם תמורת הסכמי שלום חוזיים.
- מהפכה דמוגרפית כתוצאה מתוספת של 1.2 מיליון פלסטינים תחת שלטון ישראלי.
- התבוסה הערבית פתחה לראשונה אשנב בעולם הערבי למען הכרה בצורך להכיר במדינת ישראל.

מדינות ערב אשר השתתפו בלחימה הפנימו את העובדה כי מדינת ישראל וצבאה מהווים אתגר שלא ניתן להכניעו בקרב .

עלון מורשת

יולי 2016

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק

ראש חדש לאגף הקשר והתקשוב אלוף נדב פדן

תא"ל נדב פדן מחליף בתפקידו את האלוף עוזי מוסקוביץ שהיה ראש אגף התקשוב בארבע השנים האחרונות סיים את תפקידו באפריל 2016. תא"ל פדן הוא ראש האגף החמישי מאז הקמתו של האגף ב- 3.3.2003

פדן, יליד 1967, התגייס לצה"ל ב- 1986 לסיירת מטכ"ל אליה חזר בהמשך כקצין והתקדם בה עד לתפקיד מפקד הפלוגה.

בשנים 1997-2000 הוא שימש כמפקד גדוד גרניט של חטיבת הנח"ל. בין השנים 2000-2002 היה מפקד גדוד גפן בבית הספר לקצינים, בה"ד ולאחר מכן ב- 2002-2003 היא מפקד יחידת דובדבן. בין השנים 2003-2005 פיקד פדן על החטיבה המרחבית עציון ולאחר מכן, ב2005-2007 היה מפקד בית הספר לקצינים.

בין 2007-2009 שימש פדן כנספח זרוע היבשה בוושינגטון. עם שובו ארצה, היה סגן מפקד עוצבת געש, תפקיד בו נשא עד 2011. בשנתיים שלאחר מכן שימש כמפקד עוצבת אדום.

במאי 2014 מונה פדן למפקד עוצבת הפלדה בפיקוד המרכז. תא"ל פדן הוא בוגר תואר ראשון בעיצוב לתעשייה ופילוסופיה, הוא נשוי ואב לשלושה.

ב13.6.16 הוענקה לנדב פדן דרגת אלוף התקיים בבה"ד 7 (מחנה גדעונים) מסדר לראש אגף הקשר והתקשוב החדש בראשות הרמטכ"ל.

אלוף (מיל') שלמה ענבר נשיא העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב עונד את סיכת חי"ק לראש אגף הקשר והתקשוב נדב פדן

עלון מורשת

יולי 2016

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק

דבר מפקד היוצא של חטיבת ההגנה בסייבר תא"ל דן ברן

מעטות הפעמים בהן יכול אדם לזהות נקודות תפנית היסטוריות בזמן התרחשותן, ועל אחת כמה וכמה להיות שותף להיווצרותן. במהלך למעלה מעשרים שנה הייתה לי הזכות הגדולה להיות שותף ומעצב את התפתחותו של מערך ההגנה בסייבר בצה"ל ובקהילת הביטחון. המציאות האסטרטגית של צה"ל משתנה בעוצמה ובקצב שלא הכרנו בעבר.

התפרקותן של המדינות במזרח התיכון ועלייתם של ארגונים תת מדינתיים קיצוניים לצד אויביה של מדינת ישראל ובראשם איראן וחיזבאללה מחייבת אותנו להיות זריזים וגמישים ביכולת ההתארגנות ויתרה מכך ביכולת הפעולה המבצעית הנשענות על מערכות לוחמה מבוססות מידע ומערכות נשק רשתיות. מערכות אלו מאפשרות הפעלת אש מדויקת מבוססת מודיעין איכותי ומחייבת רשתיות מערכתית מתקדמת. הטרנספורמציה הדיגיטלית המתרחשת בשנים האחרונות בצה"ל מהווה אבן יסוד לרלוונטיות המבצעית. במקביל, התפתחות וזמינות הטכנולוגיות הדיגיטליות מאפשרת לאויבנו לצמצם את היתרון הטכנולוגי שעמד לצה"ל מראשית הקמתו ובכך לאתגר את יכולתו של צה"ל לשמר חופש פעולה מבצעי באוויר, בים, ביבשה ובסייבר. אנו אנשי מערך ההגנה בסייבר עמלנו לאורך כל השנים לשמר לצה"ל חופש פעולה מבצעי והקדמנו את התפתחות האויב, בהתחלה במרחבי הסודיות ובשנים האחרונות מרחבי הזמינות המבצעית.

לפני כשנה החליט הרמטכ"ל על הקמתה של החטיבה כשלב ראשון בדרך לזרוע הסייבר. בתהליך נחוש, איכותי ומקצועי פעלנו להקמתה ולפני כשלושה חודשים הוכרזה החטיבה כמבצעית. במהלך השנה האחרונה התפתחו כלים ויכולות פרואקטיביות מתקדמות שהשתיקה יפה להן והדמיון יכול להפליג בהן, הוקם מרכז מודיעין שלצד תפקידי הקמ"ן המסורתי מפתח את תפיסת המימד בהתבסס על קרבתו לגופי הלום"ר והמודיעין ההגנתי המסחרי שהתפתחו במערכה הכחולה. ובראש כל אלו התפתחו תפיסות מתקדמות לניהול מערכה ההולמות את אתגרי השעה אל מול מערכות היריב והאויב כל אלו לא היו מתאפשרות בלעדיכם, אנשי מערך ההגנה במערכה המבצעית, המודיעינית והטכנו- מבצעית.

אתם שפעלתם לילות כימים במשאבים מועטים ופעמים רבות אל מול תהליכים ועובדת מטה איטית גיליתם יוזמה, אחריות וביססתם את צה"ל כאחד הצבאות המובילים בעולם בהגנה במימד מאתגר ומתפתח זה.

עומד אני לפניכם וגאה להשתייך למערך שאלו אנשיו. הכרתנו קצרה אך נדמה שמצאנו שפה משותפת, ערכים זהים ועקרונות פעולה דומים. מהמעט זמן זכיתי להכיר מפקד, מנהיג, מקצוען וחבר לעתיד. המשימה משתנה, תווך הפעולה הופך למימד לחימה והמערכה הכירורגית הופכת אחריות מערכתית רחבה לפעולתו של צה"ל. אין לי ספק כי תנהיג את אנשי המערך בבטחה ותמשיכו להוות לצה"ל כולו ולמערכת הביטחון חוד החנית בדרך להקמת זרוע הסייבר.

ורגע לפני סיום ברצוני להודות לאנשי המערך עוד מימי שרות ההגנה והקמת צה"ל, לענקים שעל כתפיהם עמדו לחברים שהלכו לצידי שנים רבות ולכם פקודיי בשנים האחרונות שהענקתם לי את הזכות להוביל אתכם ובמציאות עמומה ולעיתים מורכבת להבטחת בטחון צה"ל ומדינת ישראל בסייבר. את תת אלוף דן ברן החליף תת אלוף נעם שער בתפקיד מפקד חטיבת ההגנה בסייבר. טקס ההחלפה התקיים ב15.6.16 במחנה לוט"ם בהשתתפות הקשר"ר תת אלוף נתי כהן.

מימין: תת אלוף דן ברן מפקד היוצא של חטיבת ההגנה בסייבר
משמאל: ראש אגף הקשר והתקשוב האלוף נדב פדן

עלון מורשת

יולי 2016

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק

היום לפני...

הדואר הצבאי בצה"ל

חותמת משולשת בה שלוש אותיות: כ' ב' א' (כוחות ביטחון ארציים)* ושלוש ספרות.
כך החל סיפורו של שירות הדואר הצבאי, שהה תחת פיקוד אכ"א עד יוני 1949.
מיפקדת שירות הדואר הצבאי שכנה, החל מאוגוסט 1948, ביפו ובסיסי המשנה שלה היו בתל אבי ובחיפה.
מבסיסי המשנה חולק הדואר ל- 16 משרדי הדואר הצבאי ברחבי הארץ.
מבסיס תל אביב יצא הדואר לבאר שבע, לירושלים, לרוחמה, לצריפין לתל השומר ולסדום.
מבסיס חיפה יצא הדואר לחדרה, לחיפה, לראש פינה, לעפולה, לנתניה ולטבריה.
יחידות צה"ל והיישובים הנוצרים והמנותקים בדרום קיבלו את הדואר בטיסות האספקה. בימי קרבות מלחמת העצמאות מויין הדואר במשרדי הדואר הצבאי. הוא נסגר, הוחתם התווית, והשקים הובלו לנקודת מפגש בנתניה.
בנתניה הוחלפו השקים ופוזרו ליחידות, כשהפיזור נעשה ב"משיכה" של היחידה. פקידי הדואר היחידתיים התייצבו במשרד הדואר הצבאי, מידי יום, משכו את הדואר, וחתמו ביומן נוכחות.
עם סיום הקרבות, הועבו שירות הדואר הצבאי לחיל הקשר. הדואר שייך לחיל הקשר וקצין הדואר הצבאי משמש עוזר קצין הקשר הראשי בנושא הדואר הצבאי.
בכל המלחמות דאג הדואר הצבאי לחלוקת דואר, ולעיתים בתאנים קשים ביותר.
במלחמת יום הכיפורים גוייסו 380 אנשי היחידה בשבת ותוגברו מסופי הדואר.
בימי השיא פוזרו 42 אלף חבילות, והופעלו 3 יחידות מקמ"ר (מרכזי קשר מרחביים) נוספות.
מקמ"ר אחד פעל אף בפאיד, בגדה המערבית של התעלה.
היום, כבעבר, מחולקת הארץ למרחבים, כשכל מרכז קשר מרחבי (מקמ"ר),
אחראי לשירותי הדואר והמברקים למערך צה"ל באיזורו. מערכת המקמ"רים פרוסה ברחבי המדינה,
ותוך פחות מיממה הפריט נשלח לידי הנמען.

מיון דואר. חיילת ביחידת הדואר הצבאי
ממיינת אלפי מכתבים מן החיילים אל הבית